

INNKALLING TIL MØTE I FORSKNINGSSTRATEGISK UTVALG

Tid: Torsdag 26.4.18 klokka 11.15-15.00

Sted: Adm A319 Styrerommet, Administrasjonsbygget

Saksliste:

- Sak 9-18 Aurora-programmet – orientering om status og diskusjon av aktuelle veivalg
- Sak 10-18 Revisjon av UiTs open access policy
- Sak 11-18 Publiseringresultater - orientering om og diskusjon av resultater
- Sak 12-18 Orientering om GDPR-prosjektet
- Sak 13-18 Modell for kommersialisering av resultater fra samarbeidet mellom Finnfjord AS og UiT
- Sak 14-18 Nettbasert kurs i ph.d.-veiledning
- Sak 15-18 Evalueringen av SFI ordningen
- Sak 16-18 Eventuelt

Sak 9-18 Aurora-programmet – orientering om status og diskusjon av aktuelle veivalg

Innledning: Theresa Michalsen

Bakgrunn:

AURORA – i samarbeid med TFS StG Forum

Innledning

UiT ønsker å satse på unge talenter som har potensial, vilje og ønske om å utvikle seg til forskergrupeledere og ledende forskere ved UiT gjennom et foreslått, nytt talentutviklingsprogram, *AURORA Outstanding*. En første beskrivelse av programmet ble presentert i Forskningsstrategisk Utvalg i juni 2017 (Sak 13-17), se vedlegg.

Tromsø Forskningsstiftelse (TFS) har, sammen med UiT, et rekrutteringsprogram som heter TFS Starting Grant hvor formålet er rekruttering av fremragende unge forskningsledere innen områder hvor UiT har rekrutteringsbehov. Pr. i dag er det rekruttert 6 kandidater til dette programmet (3 med start i 2017 og 3 med start i 2018). Styret i TFS har et ønske om at det etableres et forum for disse kandidatene hvor faglige erfaringer og god praksis kan deles, samt at forumet kan være et sosialt møtepunkt.

AURORA Outstanding og TFS StG Forum har et nokså sammenfallende formål (kvalifisering til eksterne finansiering som ERC, SFF/SFI, lede større samarbeidsprosjekter finansiert av EU, etc) og tenkt innhold. AFU og TFS skal derfor samarbeide om et felles program som skal hete AURORA.

Innretning

AFU og TFS hadde 18. april en workshop for å definere formål, samt planlegge innholdet/virkemidlene og tidsplan for AURORA. Videre av innholdet presentert i sak 13-17 ble følgende ble foreslått:

Programmet skal være to-årig med opptak av nye kandidater hvert år. Det første året legges opp til både faglige og sosiale samlinger og det tilbys diverse kurs (bl.a. lederkurs, søknadsskrivekurs, innovasjon, open access/kommunikasjon, etc.). I tillegg til å være en tverrfaglig og sosial møteplass, vil det bli et særlig fokus på hvordan deltagerne bygger sin CV, de vil bl.a. få tilbud om mentorer som sammen med kandidaten utvikler en karriereutviklingsplan. Det andre året av programmet vil være mer individuelt hvor det bygges videre på den enkeltes karriereutviklingsplan.

Det vil etableres egne nettsider for programmet hvor hver enkelt deltager presenteres.

UiT har satt av 1,5 mill hvert år i 2018, 2019 og 2020. I stedet for å gi hver deltager en fast sum i driftsmidler, vil deler av disse midlene gjøres tilgjengelig i et fond som hver av deltagerne har anledning å søke om etter behov. Arbeidsgruppen i AURORA vil behandle søknadene fortløpende.

Arbeidsgruppen består av:

Thorbjørg Hroarsdottir, AFU

Theresa Mikalsen, AFU

Unn Sørnum, TFS

Oddveig Åsheim, TFS

AURORA er planlagt å starte i september 2018.

Kandidater i 2018

Deltagerne til det første året (2018) er valgt ut fra følgende kriterier: (A) kandidater som har fått tildelt et TFS StG og som allerede er inkludert i TFS StG Forum. I tillegg har TFS rekruttert en ung matematiker innen en tematisk satsning som har mye av de samme rekrutteringselementene som TFS StG kandidatene og som det derfor er naturlig å inkludere i forumet; (B) kandidater som har fått tildelt et Marie Skolowska-Curie Individual Fellowship (MSCA-IF) ved UiT; (C) kandidater som har fått tildelt ERC StG eller gått videre til steg 2 i evalueringsprosessen; og (D) kandidater ved UiT som er rekruttert på liknende kriterier og assosiert med Norsk Senter for Molekylærmedisin (NCMM).

Følgende kandidater vil bli invitert til AURORA 2018:

- Kathrin Helen Hopmann (NT fak), TFS StG 2017
- Shona Wood (BFE fak), TFS StG 2017/ERC StG steg 2 2017
- Juha Vierinen (NT fak), TFS StG 2017
- Eva-Stina Edholm (BFE fak), TFS StG 2018
- Jana Jagerska (NT fak), TFS StG 2018/ERC StG 2017
- Alexander Tøsdal Tveit (BFE fak), TFS StG 2018
- Cordian Reiner (NT fak)
- Krishna Agarwal (NT fak), MSCA-IF 2016/ERC StG (foreløpig steg 2) 2018
- Evangelina Leivada (HSL fak), MSCA-IF 2016
- Rachel Helen Klassen (HSL fak), MSCA-IF 2016
- Fatih Bayram (HSL fak), MSCA-IF 2017
- Lorena Arranz (Helsefak), NCMM
- Sören Abel (Helsefak), NCMM

- Pia Abel zur Wiesch (Helsefak), NCMM
- Andreia Aletia Plaza Faverola (NT fak), ERC StG steg 2 2017

Dette blir til sammen 15 kandidater fordelt på UiTs fire største fakulteter.

AURORA etter 2018

For utvelgelse av fremtidige kandidater vil samme kriterier gjelde. I tillegg vil fakultetene ha mulighet til å foreslå inntil 2 kandidater hver. Endelig utvalg av kandidatene avgjøres av arbeidsgruppen.

Videre vil programmet evalueres etter det første pilotåret (2018). Nødvendige justeringer vil da implementeres.

Spørsmål til diskusjon

Det ønskes innspill om innretning og inntakskrav for programmet fra og med 2019.

Vedlegg 1: Sak om Auroraprogrammet fra 2017

AURORA Outstanding – talentutvikling for yngre forskere ved UiT

Innledning

UiT ønsker å satse på unge talenter som har potensial, vilje og ønske om å utvikle seg til forskergrupeledere og ledende forskere ved UiT gjennom et foreslått, nytt talentutviklingsprogram, *AURORA Outstanding*.

Generelt er det lite systematisk oppmerksomhet på utvikling av gode forskertalenter ved UiT. Erfaringer fra søknadsprosesser knyttet til blant annet ERC, viser at vi mangler en systematisk og god tilnærming til faglig merittering og internasjonalisering. *AURORA Outstanding* er tenkt å tilby en tverrfakultær, systematisk oppfølging av talenter som er unge i sin forskerkarriere.

Målet er å støtte utviklingen av nye forskertalenter som skal etablere seg på høyt internasjonalt nivå. *AURORA Outstanding* har til hensikt å gi utvalgte yngre forskere økte muligheter til å utvikle sin karriere og bygge kompetanse slik at de stiller sterkere i konkurransen om finansiering fra EUs rammeprogrammer, Forskningsrådet og andre tilsvarende toppforskningsprogrammer. Satsingen skal på sikt bidra til flere stipend fra blant annet det europeiske forskningsrådet – ERC. ERC-stipend har stor betydning både for den yngre forskeren og for UiT sitt omdømme. Forskningstunge universiteter i Europa forventes å ha mange ERC-stipender, og for europeiske universiteter er dette en måte å bli sett og målt på. Samtidig vil ambisjonsnivået være å hjelpe våre største talenter til å bli internasjonalt ledende forskere med banebrytende forskning. Programmet tar også sikte på å utvikle deres lederegenskaper slik at de kan lede suksessfulle forskergrupeledere i fremtiden.

Foreløpig programbeskrivelse

Programmet er tenkt å være toårig, med 10-15 nye deltakere per år. Dette gjør at 20-30 av våre største talenter til enhver tid vil delta i programmet. Deltakerne i *AURORA Outstanding* foreslås å få følgende tilbud:

- Internasjonal mentor (eget valg og innen eget fagfelt)
- Intern mentor ved UiT (gjern fra et annet fakultet)
- Skreddersydde karriereplaner (*Career Development Plan*)
- Tid til å utvikle banebrytende forskning
- Mulighet for veiledning av ph.d.-studenter hvis denne erfaringen mangler
- Mulighet for forskningsledelse hvis denne erfaringen mangler

- Kurs i søknadsskriving
- Fokus på internasjonalisering/tilrettelegging for utenlandsopphold ved ledende institusjoner i utlandet
- Organiserte samlinger med spesifikke tema hvert semester
- Organiserte sosiale samlinger og nettverksbygging på tvers av fakulteter med andre talentfulle forskere
- Driftsmidler (100 000 kr per forsker per år)

Deltakerne vil utvikle langsiktige, strategisk karriereplaner sammen med sine mentorer. Karriereplanene klargjør både forskningsfokus, hvilke virkemidler som den enkelte bør benytte og vil legge et kvalifiseringsløp for deltakerne. Mentorene skal gjennom hele programmet være viktige rådgivere og samtalepartnere for utviklingen av karrieren til deltakerne.

Programmet vil organisere samlinger én gang i semesteret rundt spesifikke tema. Noen mulige tema på samlingene vil være:

- What is «ground-breaking»?
- Leadership experience
- Internationalization
- Profile on the web
- Bibliometry
- Scientific Outreach Activities
- Innovation
- Open Science
- Soft skills awareness
- Career opportunities in academia and the private sector

Deltakerne vil oppmuntres til deltakelse på kurs ved High North Academy (<http://site.uit.no/hna/>). De tilbyr årlig en rekke kurs i «transferable skills» knyttet til både kommunikasjon (*Scientific writing; Visualizing your science*) og karriereutvikling (*Leadership skills; Academic entrepreneurship; Funding your research*).

Det vil etableres egne nettsider for programmet som også inkluderer individuelle profiler for deltakerne.

Deltakerne i programmet bør ha særskilte avtaler med eget fakultet/institutt som tilrettelegger for både konsentrasjon om forskning og utenlandsopphold etter behov.

Forslag til utvelgelse

Det vil være viktig å være nøye med inntaket til programmet, forventningsavklaringer og motivasjon. God forankring ved enhetene og deltakernes forskergruppe er også avgjørende.

Deltakerne bør:

- Ha en framragende CV
- Ha erfaring med å søke og få innvilget eksterne midler
- Være motivert for å bli forskningsgruppeleder og utvikle seg til å bli en ledende forsker
- Kunne vise til selvstendighet i forskning

Utvelgelse av kandidater vil videre være basert på følgende kriterier:

- Innvilgede prosjekter i Forskningsrådets program for Unge forskertalenter
- Kandidater som har oppnådd høy karakter (6-7) i Forskningsrådets program for Unge forskertalenter uten finansiering
- Innsendelse av en ERC StG eller CoG søknad som har kommet til steg 2

- Annen internasjonal peer review

I tillegg vil MSCA-IF fellows ved UiT få tilbud om å delta på programmet – da uten særskilte driftsmidler.

Alle deltakere må selv skrive en søknad til programmet, på engelsk, med følgende innhold:3

- Motivasjonsbrev (2 sider)
- CV og publikasjonsliste (2 sider)
- Navn på mulige internasjonale mentorer
- Støttebrev fra fakultet

Aktiv deltakelse i det første året i programmet er en forutsetning for videre deltakelse i programmet i år to.

Det vil bli opprettet en arbeidsgruppe ved UiT som har ansvar for organiseringen av programmet. Arbeidsgruppa foreslås å ha representanter fra hvert fakultet. I tillegg vil et faglig utvalg vurdere søknadene og gjøre det endelige uttaket av kandidater hvert år. Det faglige utvalget kan enten nedsettes særskilt for denne oppgaven (utvalgte erfarne forskere ved UiT) eller gjøres av Forskningsstrategisk utvalg.

Forslag til prosess fram mot etablering

Oppstart av en eventuell prosess for å etablere et tverrfakultært, karrierefremmende program ved UiT forankres i ledelsen ved UiT gjennom en innledende diskusjon i Utvidet ledermøte (møte 30. mai). Forskningsstrategisk utvalg vil deretter få forelagt saken for å diskutere i mer detalj innretning og organisering av prosjektet (herunder sammensetningen av arbeidsgruppa og rollen til Forskningsstrategisk utvalg). Et mer detaljert forslag til program legges fram for utvidet ledermøte høsten 2017.

Planen er da at AURORA Outstanding vil kunne starte med et Kick-Off møte i januar 2018, der utvalgte deltakere i programmet, rektorat, øvrig ledelse ved UiT og inviterte foredragsholdere deltar.

Sak 10-18 Revisjon av UiTs open access policy

Innledning: Per Pippin Aspaas

Bakgrunn:

Revisjon av prinsipper for åpen tilgang til vitenskapelige publikasjoner ved UiT

Bakgrunn

Open Access, eller åpen tilgang, er et område hvor UiT over tid har hevdet seg som et ledende norsk universitet, både i utvikling av tjenester for studenter og forskere, og i graden av oppnådde mål. Munin-konferansen har vært arrangert årlig siden 2006 og er etablert som en av de sentrale europeiske konferansene med vitenskapelig publisering og åpen tilgang som tema.

UiT vedtok prinsipper for åpen tilgang i 2010. Prinsippene sier at åpen tilgang skal være et mål for institusjonen og at alt som publiseres eller tilgjengeliggjøres, produsert av forskere eller studenter ved UiT, som hovedregel skal være åpent tilgjengelig i en eller annen form. UiT er ennå et stykke unna å oppnå dette målet, men det har vært en framgang i hele perioden. Siden høsten 2017 har UiT styrket sine tjenester og sin profil for åpen tilgang til forskningsresultater ved etablering av et eget arkiv for

åpne forskningsdata, UiT Open Research Data, og ved å vedta egne prinsipper og retningslinjer for forvaltning av forskningsdata ved UiT.

I august 2017 publiserte Kunnskapsdepartementet *Nasjonale mål og retningslinjer for åpen tilgang til vitenskapelige artikler*. Med bakgrunn i disse foreslås det at UiTs prinsipper for åpen tilgang til vitenskapelige publikasjoner revideres.

Nasjonale mål og retningslinjer for åpen tilgang til vitenskapelige artikler

Regjeringens mål er at innen 2024 skal alle norske vitenskapelige artikler finansiert av offentlige midler være åpent tilgjengelige. Større åpenhet i forskningen er også et viktig ledd i arbeidet med å forbedre praksis for å vurdere forskning, jf. The San Francisco Declaration on Research Assessment (DORA). Vitenskapelig publisering er internasjonal, og Regjeringen mener at norske mål for åpen tilgang til vitenskapelige artikler skrevet av norske forskere bør ses i forhold til målene i andre land og i internasjonale organer. Ikke minst gjelder dette EU, som i mai 2016 vedtok rådskonklusjoner med målsettinger om full åpen tilgang innen 2020.

Regjeringen vil at Norge skal være en pådriver for at alle vitenskapelige artikler finansiert av offentlige midler gjøres åpent tilgjengelig fra publiseringstidspunktet. For å nå målet om full åpen tilgang må både forskere, fagmiljøer, forskningsinstitusjoner, forskningsfinansierende institusjoner og myndigheter bidra. Fagmiljøene forventes særlig å bidra gjennom sine nasjonale og internasjonale nettverk for å fremme åpen vitenskapelig publisering og for å vende viktige tidsskrifter på sine fagfelter fra å være lukket til å bli åpne.

Følgende nasjonale retningslinjer er fastsatt for å bidra til at alle aktørene arbeider mot samme mål, med tilhørende tiltak som støtter opp under arbeidet:

- 1) Vitenskapelige artikler fra offentlig finansiert forskning skal gjøres åpent tilgjengelige. Forskere skal undersøke mulighetene for å publisere sine artikler i åpne tidsskrifter og velge åpne tidsskrifter der det er faglig forsvarlig. Kun i unntakstilfeller kan artikler basert på offentlig finansiering publiseres i tidsskrifter som ikke tillater tilgjengeliggjøring i vitenarkiv.
- 2) Alle vitenskapelige artikler basert på offentlig finansiert forskning skal deponeres i et egnet vitenarkiv senest ved publiseringstidspunktet, uavhengig av publiseringskanal og uavhengig av når det er mulig å gjøre dem åpent tilgjengelige.
- 3) Institusjoner og konsortier som forhandler avtaler med forlag skal sørge for at avtalene fremmer åpen tilgang uten økte totalkostnader, og at det er åpenhet om avtalenes betingelser.
- 4) Institusjoner som finansierer forskningsprosjekter skal bidra til å dekke kostnader til åpen publisering. For forskningsutførende institusjoner vil kostnader til åpen publisering inngå i budsjettene for forskningsaktivitet på linje med kostnader til annen nødvendig virksomhet. Forskere og forskningsutførende institusjoner oppfordres til å bidra i arbeidet for å fremme publiseringstjenester av god kvalitet og til riktig pris gjennom sine interesseorganer og internasjonale nettverk.

For å bidra til at målene nås, vil regjeringen:

- 1) forbedre funksjonaliteten for deponering av artikler via Cristin,
- 2) utrede hvordan et nasjonalt vitenarkiv skal realiseres,
- 3) kreve deponering i vitenarkiv lokalt eller nasjonalt som en forutsetning for at artiklene skal telle i den resultatbaserte finansieringen. Kravet forutsetter at vitenarkiv og annen nødvendig infrastruktur for deponering er tilgjengelig for alle forskningsinstitusjonene.
- 4) bidra til videreutvikling av nye og bærekraftige modeller for finansiering av åpen publisering nasjonalt og internasjonalt,
- 5) utvikle indikatorer og statistikk for åpen tilgang.

Nasjonalt må UiT også forholde seg til krav til åpen tilgang til publisering i prosjekter finansiert av **Forskningsrådet**. Forskningsrådet jobber for at resultater fra offentlig finansiert forskning i størst mulig grad er tilgjengelige for alle som ønsker å bruke dem og har utformet både krav og insentiver for å oppnå dette. Siden 2009 har Forskningsrådet stilt krav om at fagfelleverderte vitenskapelige artikler som bygger på forskning helt eller delvis finansiert av Forskningsrådet skal egenarkiveres i egne

arkiv der hvor slike finnes. Forskningsrådet følger opp kravet om egenarkivering, blant annet ved å hente data fra Cristin.

Med egenarkivering mener Forskningsrådet at vitenskapelige artikler skal arkiveres i et åpent elektronisk arkiv, enten ved den institusjonen forskeren er tilknyttet eller i et fagspesifikt åpent arkiv. Dersom artikler som er resultat av prosjekter finansiert helt eller delvis av Forskningsrådet ikke er egenarkivert i tråd med prinsippene for åpen tilgang, kan Forskningsrådet holde tilbake midler inntil de aktuelle artiklene er egenarkivert. Dette er i tråd med internasjonale retningslinjer på feltet, blant annet i EUs Horizon 2020 og i anbefalinger fra Science Europe.

Forskningsrådet og EU har med dette strengere krav til åpen tilgang enn hva Regjeringen har vedtatt. Regjeringen vil kreve deponering (opplasting) av vitenskapelige artikler, mens Forskningsrådet krever egenarkivering (og tilgjengeliggjøring) i åpent arkiv.

Oppfølging av nasjonale mål og forslag til reviderte prinsipper

For UiT medfører oppfølging av nasjonale føringer at gjeldende prinsipper for åpen tilgang til vitenskapelig publisering må revideres og på enkelte områder utdypes for å klargjøre ansvaret institusjonen har for å bidra til å nå målet om full åpen tilgang.

Innledningsvis i prinsippdokumentet foreslås det å tydeliggjøre UiTs nasjonale posisjon og universitetsledelsens rolle som nasjonal og internasjonal pådriver for å nå mål om åpen tilgang.

Valg av publiseringskanal - UiT har fra 2010 hatt som hovedregel at forskere og studenter skal velge de publiseringskanaler som gir friest mulig tilgang til publikasjonene. I reviderte prinsipper foreslås det å omformulere hovedregelen til et krav om at åpne publiseringskanaler *skal* velges under forutsetning av faglig forsvarlighet. Dette er i tråd med Regjeringens retningslinjer.

Egenarkivering – UiT har hatt som hovedregel at forskere og studenter egenarkiverer, det vil si laster opp og tilgjengeliggjør, sine publikasjoner i UiTs vitenarkiv Munin. Det foreslås å omformulere hovedregelen til et krav om at ansatte *skal* laste opp sine publikasjoner i Cristin, slik at de kan vurderes og klargjøres for tilgjengeliggjøring i UiTs vitenarkiv, basert på utgiveres bestemmelser. I tillegg foreslås det å skrive inn i prinsippene at andelen deponerte og tilgjengeliggjorte artikler vil bli lagt til grunn ved UiTs fordeling av resultatbaserte budsjettmidler til fakultetene. Fordi Regjeringen vil komme med et tilsvarende krav for den resultatbaserte finansieringen av institusjonene, anbefales det at UiT foregriper endringer i den nasjonale fordelingsmodellen ved å stille krav om deponering og/eller egenarkivering i budsjettet for 2020 (basert på publiseringsresultater fra 2018). Dette utdypes nedenfor.

Evaluering – UiT var det første norske universitetet som signerte The San Francisco Declaration on Research Assessment (DORA-erklæringen). Erklæringen inneholder et sett av anbefalinger om god praksis for kvalitetsvurderinger, med en gjennomgående oppfordring om at ikke tidsskriftenes innflytelsesfaktor legges til grunn for prosjektfinansiering, ansettelse eller opprykk, men vurderinger av de enkelte forskningsarbeidernes faktiske kvalitet. DORA-erklæringen fremmer også større åpenhet i forskning. Erklæringen følges nå opp ved UiT slik at prinsippene tas inn i veiledninger og føringer for evalueringer i forbindelse med tilsetting, opprykk eller ved tildeling av doktorgrad, samt ved tildeling av forskningsmidler. Det bør framgå eksplisitt at vitenskapelige arbeidernes faglige innhold med hensyn til kvalitet, relevans og betydning skal vektlegges. I tillegg foreslås det å ta inn i prinsippene for åpen tilgang at ved andre evalueringer og ved tildeling av forskningsmidler fra UiT eller fra fond UiT bestyrer, skal de samme prinsippene legges til grunn.

UiT som utgiver og innkjøper – Det foreslås å sette et tidsmessig krav til at alle vitenskapelige tidsskrifter eller serier hvor UiT står som utgiver/medutgiver eller eier/medeier, innen utgangen av 2021 skal være konvertert til utgivelser med åpen tilgang (grønn eller gull). I tillegg foreslås det å utdype hvilket ansvar UiT ved Universitetsbiblioteket har som innkjøper ved inngåelse av avtaler med utgivere om elektroniske abonnementer og lignende.

Konsekvenser av forslag til reviderte prinsipper

Selv om UiT over år har jobbet godt med åpen tilgang til både publikasjoner og forskningsdata, er det fremdeles nødvendig å videreutvikle informasjon, kompetanse og rutiner for å sikre måloppnåelse.

Veiledninger for medarbeideres roller bør utarbeides.

Det bør utarbeides veiledninger for forventninger og gis anbefalinger til hvordan UiTs ansatte kan medvirke til åpen tilgang i vitenskapelig publisering i ulike roller som forfatter, fagfelle, medlem av redaksjonsråd og redaksjonsmedlem. Slike veiledninger bør gjøres tilgjengelige digitalt.

Implementering av DORA-prinsippene

I samarbeid med Avdeling for personal- og organisasjon, samt ansvarlige for tildeling av forskningsmidler fra UiT er et arbeid i gang med å revidere vurderings- og evalueringskriterier slik at disse er i samsvar med DORA. Fakultetene må også involveres i dette.

Oppfølging av utgivelser ved UiT

Det må settes i gang et arbeid for å konvertere alle vitenskapelige tidsskrifter eller serier hvor UiT står som eier eller vesentlig bidragsyter til utgivelser med åpen tilgang (grønn eller gull). Dette bør ha et tidsfestet mål og er foreslått oppnått innen 2021.

Økonomiske konsekvenser i tilknytning til krav om egenarkivering

Som nevnt har Regjeringen bestemt at den vil kreve deponering i vitenarkiv lokalt eller nasjonalt som en forutsetning for at vitenskapelige artikler skal telle i den resultatbaserte finansieringen. Kravet forutsetter at vitenarkiv og annen nødvendig infrastruktur for deponering er tilgjengelig for alle forskningsinstitusjonene. I *Utdypende informasjon og spørsmål/svar om retningslinjene for åpen tilgang til vitenskapelige artikler*, skriver Regjeringen at «Ambisjonen er at tiltaket gjelde for vitenskapelige artikler publisert i 2019, dvs. budsjettåret 2021, men tiltaket er avhengig av at den tekniske infrastrukturen er på plass.».

UiT har de senere år hatt en vekst i andel opplastede og tilgjengeliggjorte vitenskapelige artikler, men til tross for informasjon og tiltak har ikke utviklingen vært så god som ønsket. Selv for publikasjoner under prosjekter finansiert av Forskningsrådet og EU ser vi at UiTs forfattere ikke er godt nok kjent med og følger fullt opp krav til egenarkivering. Det foreslås derfor, som et sterker virkemiddel overfor fakultetene og for å forberede oss på å møte de nasjonale kravene, å innføre interne budsjettmessige konsekvenser knyttet til krav om opplasting og/eller egenarkivering av vitenskapelige artikler. Dette kan innføres allerede fra budsjettåret 2020, da basert på publiseringstall for 2018.

I samarbeid med Universitetsbiblioteket og på grunnlag av tall fra Avdeling for økonomi, er det utarbeidet noen estimater for hvilke økonomiske konsekvenser det ville fått for fakultetene dersom det var innført krav til deponering og/eller egenarkivering av vitenskapelige artikler for budsjettåret 2018. Her er det publiseringstall for 2016 som er lagt til grunn.

Tabell 1. Publikasjonspoeng for opplastede og tilgjengeliggjorte vitenskapelige artikler ved fakultetene i 2016

	Publikasjons-poeng samlet	Antologi- og monografipoeng	Artikkelpoeng	Artikkelpoeng OPPLASTET	Andel opplastet	Artikkelpoeng TILGJENGELIG	Andel tilgjengelig
Helsefak	599,9	18,8	581,1	304,6	52,4 %	277,7	47,8 %
NT-fak	433,2	7,9	425,2	157,7	37,1 %	137,5	32,3 %
HSL-fak	441,1	264,4	276,8	111,9	40,4 %	105,3	38,0 %
BFE-fak	274,5	15,1	259,4	92,0	35,5 %	81,9	31,6 %
Jurfak	75,5	54	21,4	4,0	18,7 %	4,0	18,7 %
IVT-fak	72,1	9,6	62,5	41,0	65,6 %	39,0	62,4 %
TMU	44,7	15,4	29,3	17,9	61,1 %	16,5	56,3 %
UiT	2012,4	313,4	1699	748,1	44,0 %	680,3	40,0 %

Tabell 1 viser for fakultetene tall for andel vitenskapelige artikler publisert i 2016 og hvor stor andel som i dag har opplastet fulltekst og tilgjengeliggjort fulltekst av artiklene. For UiT samlet var under halvparten av de vitenskapelige artiklene opplastet eller tilgjengeliggjort i 2016. Kun IVT-fakultetet hadde over 60 % andel opplastede og tilgjengeliggjorte artikler.

Fra 2016 til 2017 viser tabell 2 at det har det skjedd en meget positiv utvikling hvor den samlede andel vitenskapelige artikler med opplastet fulltekst nå er på 61,1 %. (Tall for andel tilgjengeliggjorte artikler for 2017 er ikke klare ennå og ligger til vurdering og klargjøring ved Universitetsbiblioteket.)

Tabell 2. Andel opplastede vitenskapelige artikler ved fakultetene i 2017

	Andel opplastet 2017
Helsefak	57,1
NT-fak	69,7
HSL-fak	47,1
BFE-fak	72,4
Jurfak	36,0
IVT-fak	68,6
TMU	68,8
UIT	61,1

Ved å legge til grunn den interne satsen for publikasjonspoeng (kr 17 795) ved fordeling av UiTs interne budsjett for 2018, ser vi av tabell 3 at det er store beløp som ikke ville gått ut til fakultetene dersom budsjettmidler for vitenskapelige artikler kun tildeles for andel med opplastet fulltekst.

Tabell 3. Faktisk tildeling av budsjett basert på publiseringsresultater og estimert budsjett for tildeling kun basert på monografier, antologikapitler og artikler med opplastet fulltekst, 2018.

	Faktisk tildeling 2018	Tildeling 2018 m/rest basert på opplasting 2016	differanse
Helsefak	10 922 000	5 754 084	-5 167 916
NT-fak	7 709 000	2 947 741	-4 761 259
HSL-fak	8 511 000	4 916 228	-3 594 772
BFE-fak	4 885 000	1 904 762	-2 980 238
Kunsthak	142 000	142 000	0
Jurfak	1 343 000	1 032 394	-310 606
IVT-fak	1 283 000	900 495	-382 505
TMU	795 000	592 633	-202 367
Totalsum	35 590 000	18 190 336	-17 399 664

For å fordele hele budsjettstrukturen for publiseringsresultater, bør det ved ev. innføring av et slikt internt budsjettmessig virkemiddel vurderes å beregne verdien av publikasjonspoeng for vitenskapelige artikler som telles med, basert på rammen som gjenstår til fordeling når midler for monografier og antologikapitler er fordelt.

I tabell 4 er det estimert hvordan budsjettet for publiseringsresultater ville kunne slått ut for fakultetene dersom hele budsjettstrukturen for artikler ble fordelt etter enten andel opplastede artikler eller andel tilgjengeliggjorte artikler. Som det framgår vil fakulteter som har høy andel opplastede eller tilgjengeliggjorte artikler belønnes budsjettmessig, mens fakulteter som har lav andel kommer dårligere ut. Dersom alle fakulteter hadde 100 % opplasting og tilgjengeliggjøring av sine vitenskapelige artikler, ville de fått samme budsjettmessige tildeling som de faktisk har fått for 2018.

Tabell 4. Faktisk tildeling av budsjett basert på publiseringsresultater og estimert budsjett for tildeling av publiseringsstrukturen basert på andel opplastet og andel tilgjengeliggjorte artikler, 2018.¹

	Faktisk tildeling 2018	Tildeling 2018 av alt basert på opplasting 2016	differanse	Tildeling 2018 av alt basert på tilgjengeliggj. 2016	differanse
Helsefak	10 922 000	12 577 472	1 655 472	12 609 721	1 687 721
NT-fak	7 709 000	6 481 686	-1 227 314	6 218 228	-1 490 772
HSL-fak	8 511 000	7 423 730	-1 087 270	7 578 951	-932 049
BFE-fak	4 885 000	3 965 541	-919 459	3 887 110	-997 890
Kunsthak	142 000	209 574	67 574	221 586	79 586
Jurfak	1 343 000	1 122 013	-220 987	1 138 029	-204 971
IVT-fak	1 283 000	1 818 662	535 662	1 894 346	611 346
TMU	795 000	992 856	197 856	1 008 045	213 045
IRS-fak + Vernepleie		999 905	999 905	1 035 422	1 035 422
Totalsum	35 590 000	35 591 439	1 439	35 591 438	1 438

Målet for Regjeringen er at innen 2024 skal alle norske vitenskapelige artikler finansiert av offentlige midler være åpent tilgjengelige. Når Regjeringen krever deponering (opplasting) i vitenarkiv og ikke at artikler skal være tilgjengelige slik Forskningsrådet krever, oppfatter vi dette som et første skritt på

¹ Mindre kronemessige avvik i sluttsum skyldes beregningene.

veien mot målet i 2024. Dersom UiT skal innføre et budsjettmessig virkemiddel før Regjeringen tar krav til deponering inn i den nasjonale finansieringsmodellen, kan det velges å starte med et krav om opplasting, som vil være det enkleste å oppfylle for fakultetene. UiT kan også velge å sette kravet til full åpen tilgang høyt og basere en ev. intern budsjettmodell på dette. Alle vitenskapelige artikler kan deponeres i vitenarkiv, men alle utgivere tillater ikke egenarkivering i betydningen tilgjengeliggjøring. Så lenge forskere velger publiseringskanaler som ikke tillater egenarkivering, vil UiT og UiTs fakulteter ikke kunne nå et mål om fri tilgang til alle vitenskapelige artikler.

Referanser

UiTs prinsipper for Open Access (gjeldende fra 2010)

<https://uit.no/Content/375533/OA%20policy%20UiT%20141010.pdf>

Nasjonale mål og retningslinjer for åpen tilgang til vitenskapelige artikler

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nasjonale-mal-og-retningslinjer-for-åpen-tilgang-til-vitenskapelige-artikler/id2567591/>

Utdypende informasjon og spørsmål/svar om retningslinjene for åpen tilgang til vitenskapelige artikler

<https://www.regjeringen.no/no/tema/forskning/artikler/open-tilgang-til-vitenskapelige-artikler/utdypende-informasjon-og-sporsmalsvar-om-retningslinjene-for-åpen-tilgang-til-vitenskapelige-artikler/id2567801/>

Forskningsrådets nettsider om åpen tilgang til publikasjoner

<https://www.forskningsradet.no/no/Artikkel/Apen-tilgang-til-publikasjoner/1254001010446>

PRINSIPPER FOR ÅPEN TILGANG TIL VITENSKAPELIGE PUBLIKASJONER VED UIT NORGES ARKTISKE UNIVERSITET

Fastsatt av:	Universitetsstyret	Dato:	14.10.2010, (S 33-10)
Ansvarlig enhet:	Avdeling for forskning og utviklingsarbeid	Arkivref.:	2010/5305 (hist).
Sist endret av:		Dato:	xx.xx.2018

Fri tilgang til vitenskapelige resultater er en viktig forutsetning for et velfungerende demokrati, for fri meningsutveksling og for at vitenskapen skal kunne være et godt verktøy for utvikling av samfunns- og næringsliv. UiT Norges arktiske universitet har en sterk nasjonal posisjon som fremmer av åpenhet til forskningsresultater, både publikasjoner og forskningsdata, og universitetsledelsen har en viktig rolle som nasjonal og internasjonal pådriver for å nå mål om åpen tilgang. Alle vitenskapelige publikasjoner fra UiT skal gjøres tilgjengelige enten i publiseringskanaler med åpen tilgang eller i åpne vitenarkiver. UiT har derfor nedfelt følgende prinsipper om fri tilgang til vitenskapelige publikasjoner:

Valg av publiseringskanal

UiTs ansatte og studenter medvirker i vitenskapelig publisering i ulike roller, – som forfatter, fagfelle, medlem av redaksjonsråd eller redaksjonsmedlem. UiT ønsker at man prioriterer deltakelse i publiseringskanaler som fremmer åpen tilgang fremfor hos utgivere som ikke fremmer dette prinsippet.

UiTs ansatte og studenter skal publisere i kanaler som gir friest mulig tilgang til publikasjonene. Publikasjonskanalen skal enten gi åpen tilgang på egen plattform (såkalt gull åpen tilgang) eller ha en god politikk med hensyn til egenarkivering (såkalt grønn åpen tilgang). Åpne publiseringskanaler skal velges fremfor lukkede publiseringskanaler under forutsetning av faglig forsvarlighet. Dette er et krav for artikler i fagfelleurderte tidsskrifter, men anbefales også for vitenskapelige bøker (monografier og antologier) samt for populærvitenskapelige artikler, aviskronikker og annen formidlingsvirksomhet.

UiT bidrar til å dekke eventuelle ekstrakostnader til åpen publisering gjennom et eget publiseringsfond, under forutsetning av at publiseringsfondets vilkår oppfylles.

Egenarkivering

UiTs ansatte skal deponere (laste opp) sine publikasjoner fortløpende i Cristin, slik at de om mulig kan tilgjengeliggjøres i UiTs vitenarkiv Munin. Dette kravet gjelder foreløpig kun artikler i fagfellevurderte tidsskrifter, og ikke vitenskapelige monografier og antologiartikler. Universitetsbiblioteket har ansvar for å avklare rettighetsspørsmål knyttet til tilgjengeliggjøring av publikasjoner i Munin.

Tilgjengeliggjøring i Munin vil skje innenfor rammene av utgivers generelle prinsipper for egenarkivering, med mindre den ansatte har inngått særlige avtaler for sin publikasjon. På sikt vil andelen deponerte og tilgjengeliggjorte artikler få betydning ved UiTs fordeling av resultatbaserte budsjettmidler til fakultetene, i tråd med Regjeringens retningslinjer.

Masteroppgaver og doktoravhandlinger leveres inn til bedømming gjennom innleveringsportalen i Munin. Universitetsbiblioteket sørger for å gjøre disse åpent tilgjengelige, med mindre det er gjort særlig avtale om unntak fra tilgjengeliggjøring.

Evaluering

Ved evalueringer i forbindelse med tilsetting, opprykk eller ved tildeling av doktorgrad skal det legges vekt på vitenskapelige arbeiders faglige innhold med hensyn til kvalitet, relevans og betydning, i henhold til prinsippene i The San Francisco Declaration on Research Assessment (<https://sfdora.org/read/>).

Ved andre evalueringer, og ved tildelinger av forskningsmidler fra UiT eller fra fond UiT bestyrer, skal de samme prinsipper legges til grunn. Ved tildeling av FoU-termin skal det tillegges vekt om søkeres publikasjoner har åpen tilgang (grønn eller gull).

UiT som utgiver og innkjøper

Innen utgangen av 2021 skal alle vitenskapelige publiseringskanaler der UiT er utgiver eller medutgiver, ha åpen tilgang i den forstand at de minst skal tillate umiddelbar egenarkivering av publisert versjon (med mindre annet er nødvendig av juridiske grunner). Tilsvarende skal vitenskapelige tidsskrifter og bokserier hvor UiT står som eier eller medeier, innen utgangen av 2021 være konvertert til utgivelser som enten selv gir, eller tillater, åpen tilgang til publisert versjon.

Universitetsbiblioteket skal ved inngåelse av avtaler med utgivere om elektroniske abonnementer og lignende, alene eller gjennom samarbeid med andre institusjoner, etterstrebe å sikre gode betingelser for åpen tilgang. Gode betingelser innebærer bærekraftige priser i åpne tidsskrifter, eller åpen tilgang uten ekstra kostnad i abonnementstidsskrifter, eventuelt i form av tjenlige vilkår for egenarkivering i Munin. Denne typen avtaler skal ikke kunne unntas offentlighet.

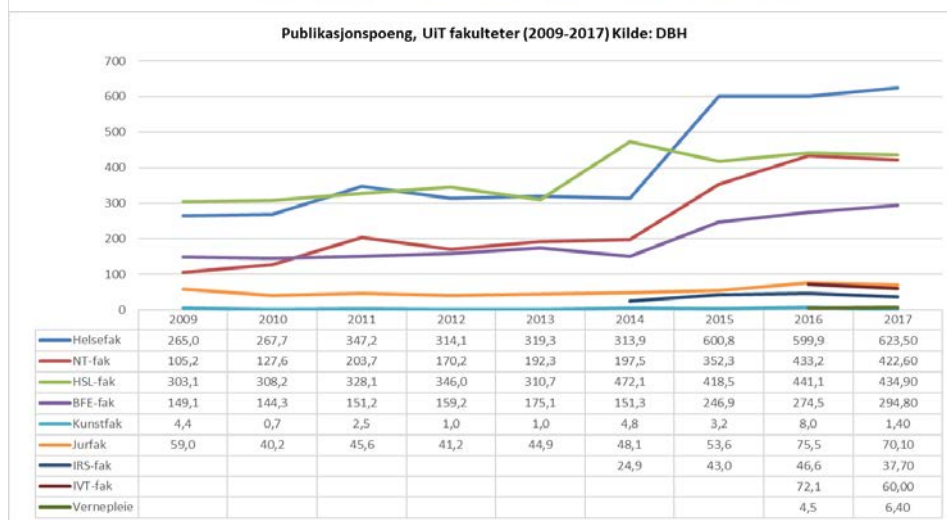
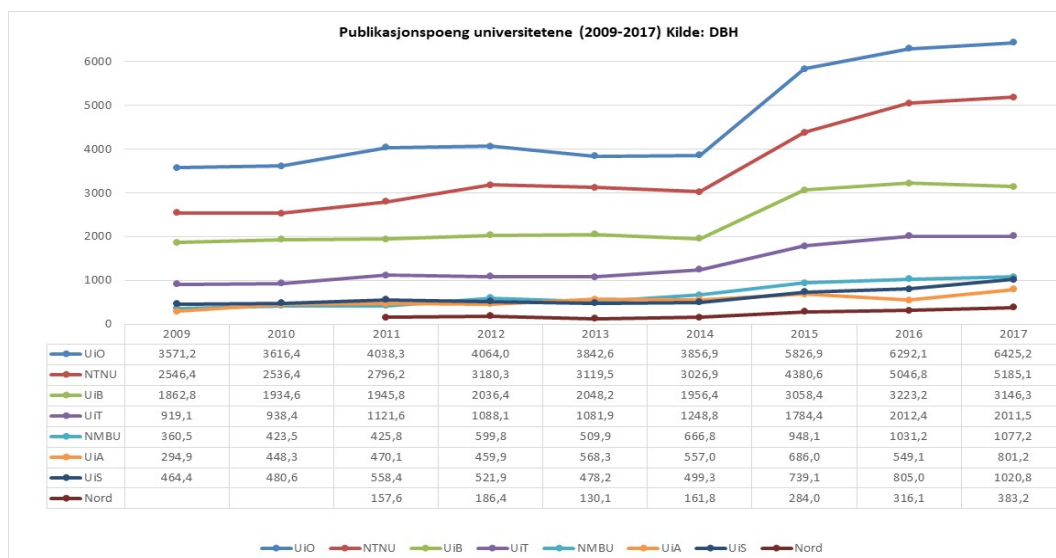
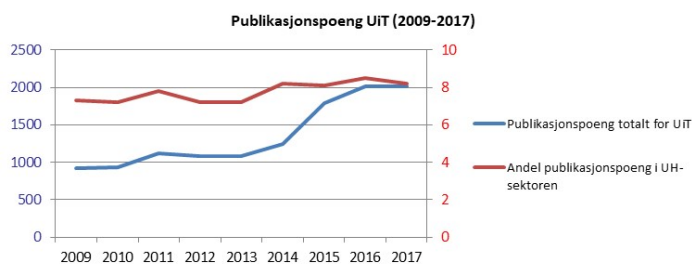
Sak 11-18   Publiseringresultater - orientering om og diskusjon av resultater **Innledning: Pål Vegar Storeheier**

Bakgrunn:

Orientering om publiseringresultater ved UiT i 2017

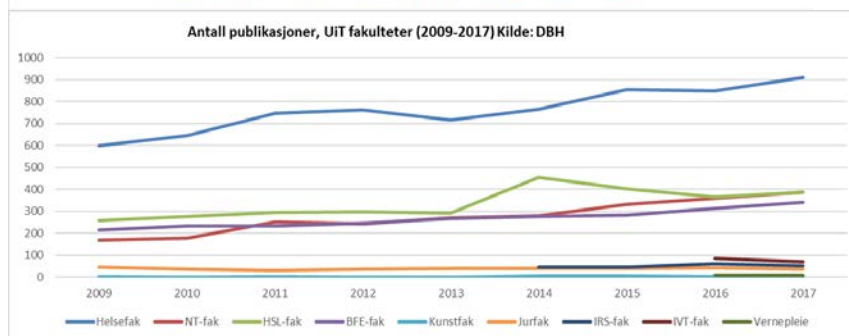
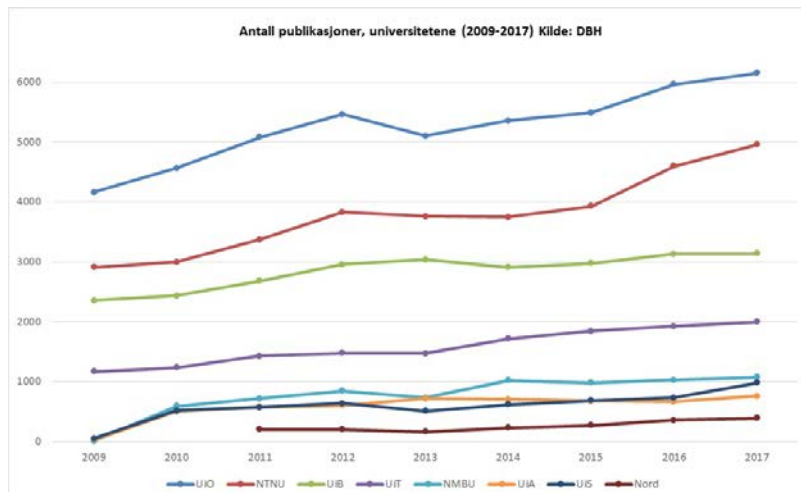
Publikasjonspoeng

- Nasjonal økning i antall publikasjoner, forfatterandeler og publikasjonspoeng i 2017.
- Økning i antall publikasjoner og forfatterandeler, men uforandret antall publikasjonspoeng ved UiT i 2017.
- Svak nedgang i UiTs andel av publikasjonspoeng i sektoren i 2017, fra 8,5 % til 8,2 %.
- Helsefak og BFE-fak (v/særlig Handelshøgskolen) øker i antall publikasjonspoeng i 2017.

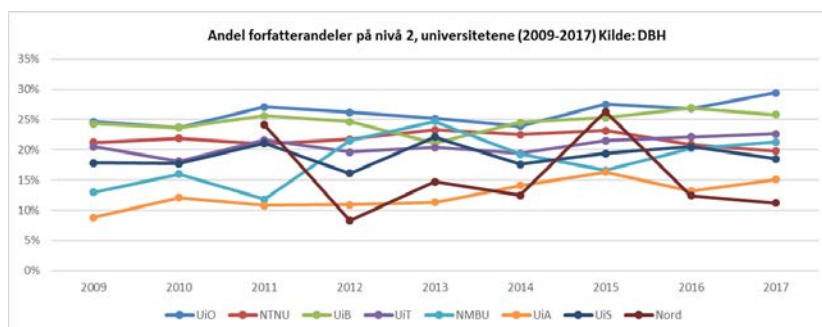
Antall publikasjoner

- UiTs antall publikasjoner øker i 2017 fra 1929 til 2002 publikasjoner.
- Antall publikasjoner og publikasjonspoeng øker ved Helsefak og BFE-fak.
- Antall publikasjoner øker ved NT-fak og HSL-fak, selv om antall publikasjonspoeng går noe ned.

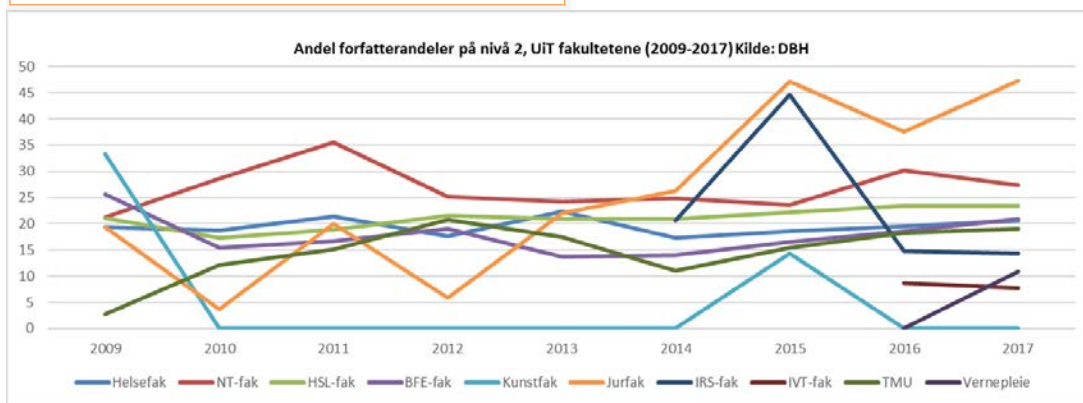
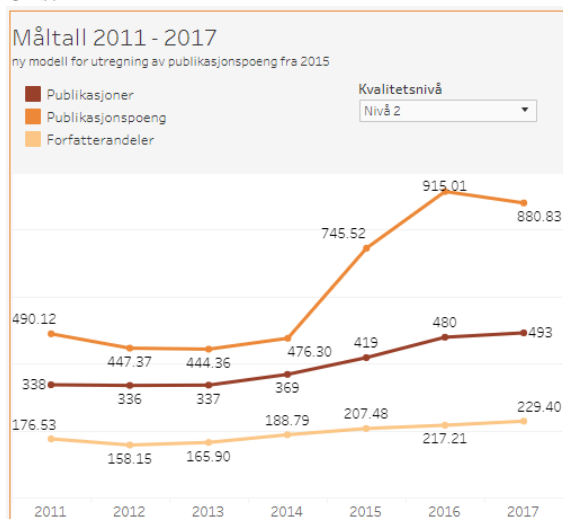

Andel nivå 2

- UiT øker andelen forfatterandeler på nivå 2 i 2017 fra 22,1 % til 22,6 % (DBHs måltall for nivå 2)
- UiT øker antallet publikasjoner på nivå 2 i 2017 fra 480 til 493.
- Andel publikasjonspoeng på nivå 2 går i 2017 ned fra 45,5 % til 43,8 %.
- Andel forfatterandeler på nivå 2 går opp ved Jurfak og BFE-fak, mens andelen går noe ned ved NT-fak.

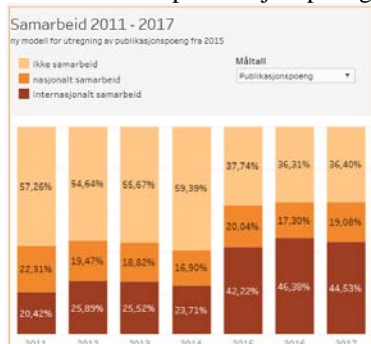
Tabell 1 Antall publikasjoner, publikasjonspoeng og forfatterandeler på nivå 2, UiT (2011-2017) Kilde: Cristin

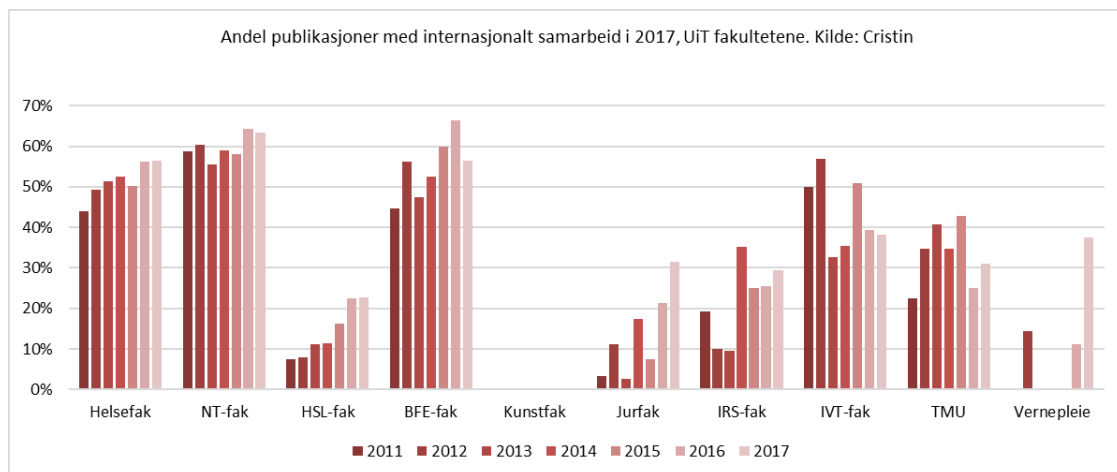
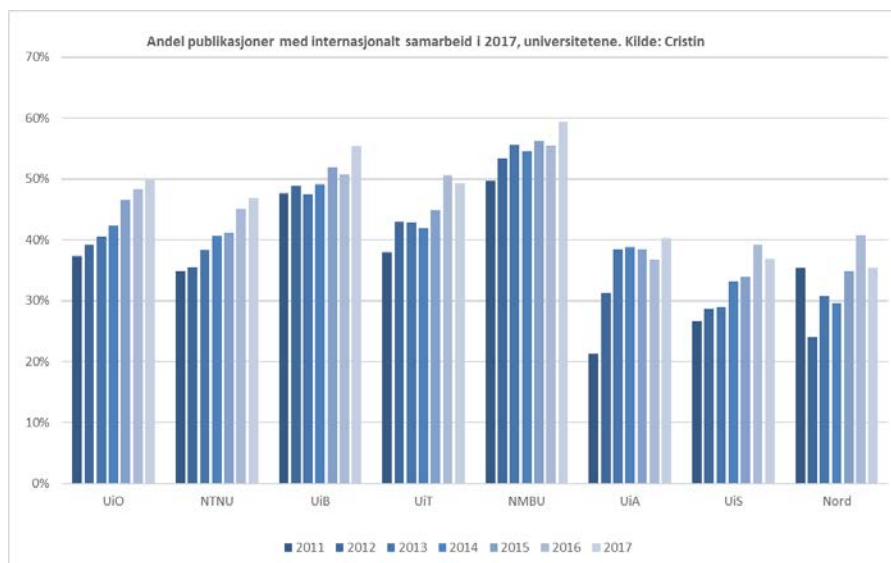

Internasjonal sampublisering

- Svak nedgang i andel internasjonal sampublisering ved UiT i 2017, målt i antall publikasjoner, publikasjonspoeng og forfatterandeler.
- UiT har i 2017 omtrent tilsvarende andel internasjonal sampublisering som UiO, men mindre andel enn UiB og NMBU.
- NT-fak har høyest andel internasjonal sampublisering i 2017, deretter følger Helsefak og BFE-fak.
- Fra 2016 til 2017 har BFE-fak lavere andel internasjonal sampublisering, mens andelen ved Jurfak, IRS-fak og Tromsø Museum øker.

Tabell 2 Andel publikasjonspoeng fordelt på publiseringssamarbeid for UiT (2011-2017) Kilde: Cristin

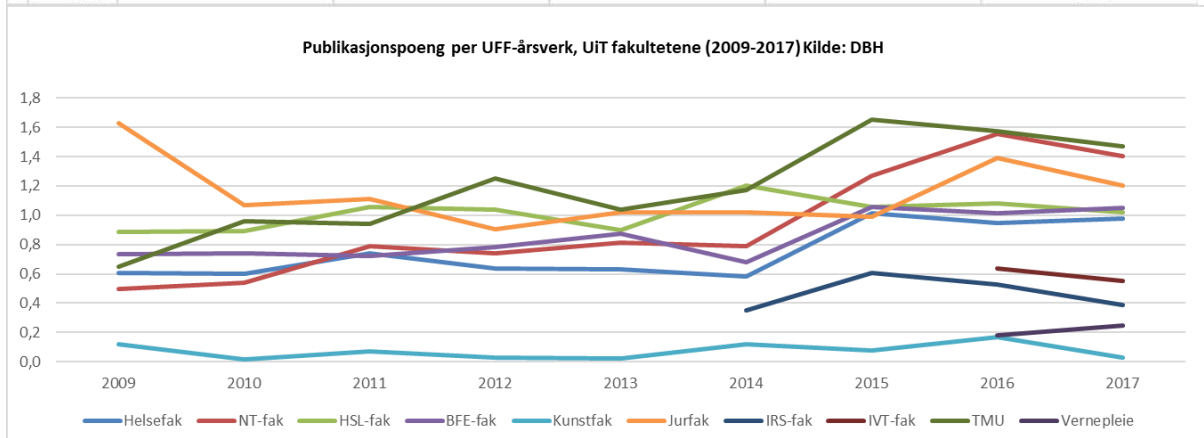
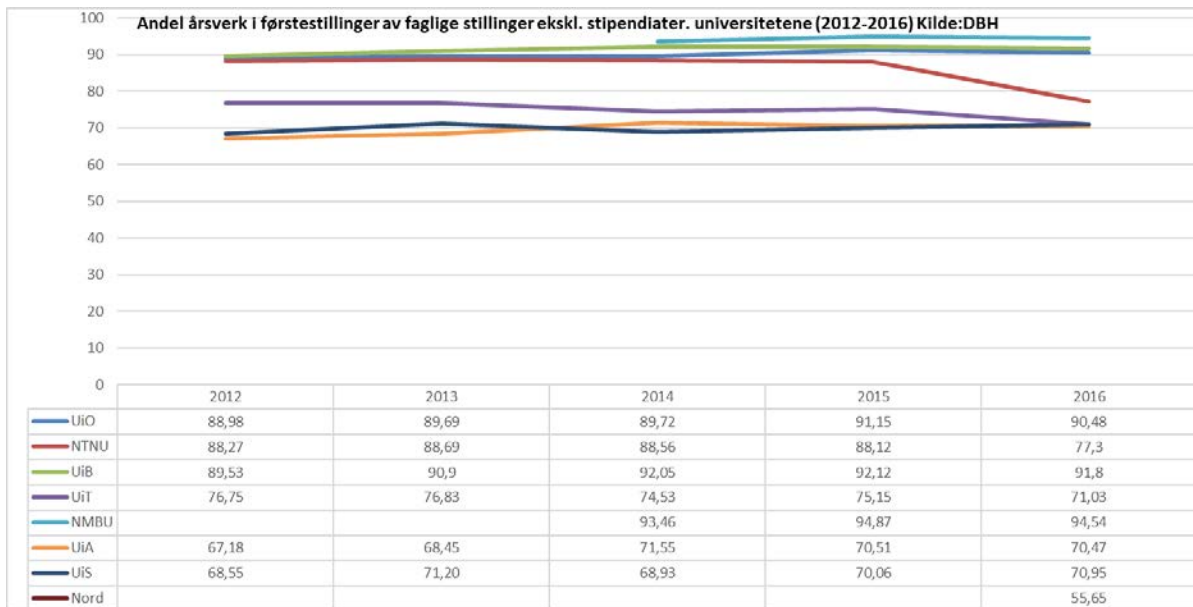
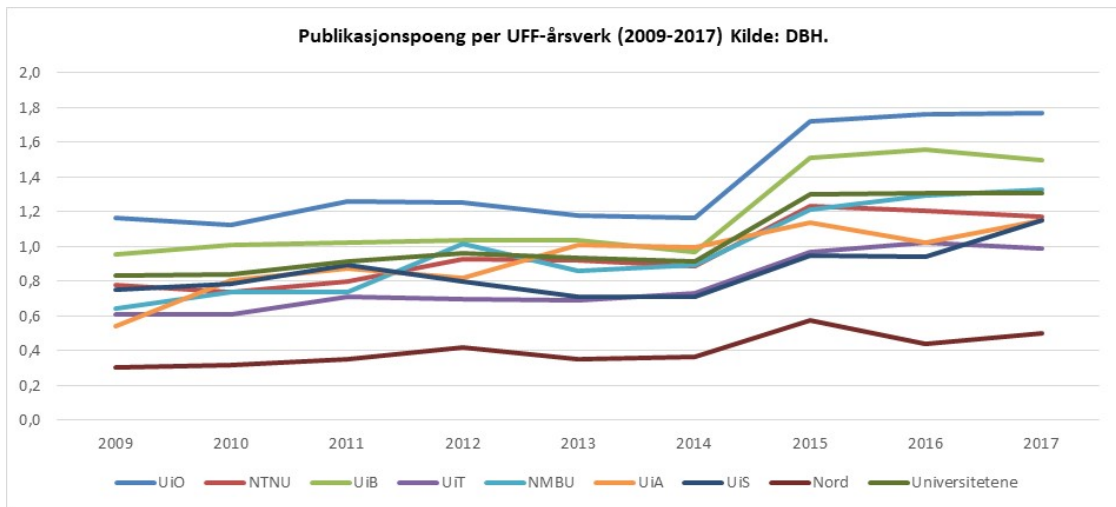

Publikasjonspoeng per UFF-årsverk og førstestilling

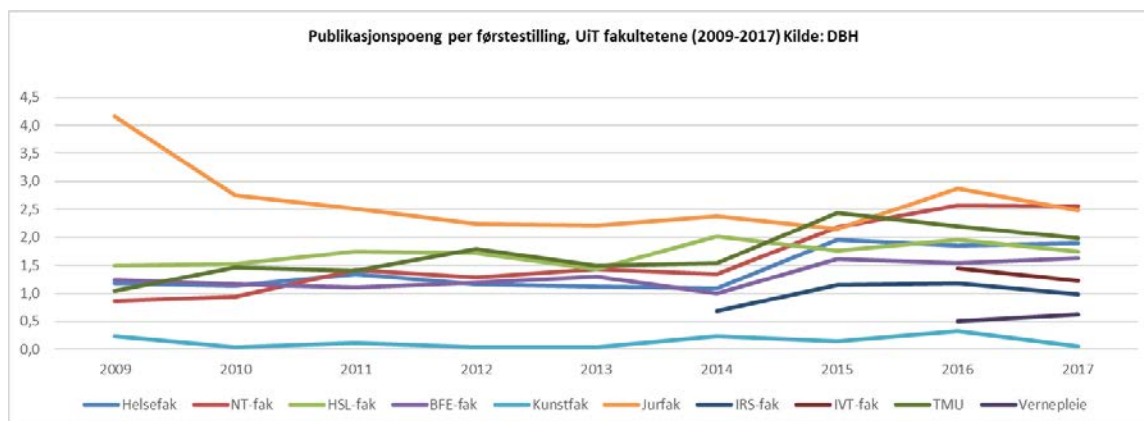
- Antall publikasjonspoeng per UFF-årsverk² ved UiT går ned i 2017. Samme tendens ved fakultetene, unntatt for BFE-fak og Helsefak som har en svak økning.
- Antall publikasjonspoeng per førstestilling³ ved UiT går ned i 2017. Samme tendens ved fakultetene, unntatt for BFE-fak og Helsefak som har en svak økning.
- UiTs årsverk i førstestillinger som andel av faglige stillinger ekskl. stipendiater er lavere enn UiO, UiB, NMBU og NTNU ifølge nøkkeltall fra DBH. Disse tallene bør undersøkes nærmere.

² UFF-årsverk er ifølge NSD høyskolelærer, høyskolelektor, universitetslektor, amanuensis, førsteamanuensis, høyskolelektor, professor, stipendiat, forsker, forsker, forsker, forskningssjef, forsker, førstelektor, postdoktor, stipendiat, professor, undervisningsdosent, dosent, professor II, førsteamanuensis II, universitetslektor II og professor II.

³ Førstestillinger er ifølge NSD førsteamanuensis, høyskolelektor, professor, forsker, forskningssjef, førstelektor, postdoktor, undervisningsdosent, dosent, professor II og førsteamanuensis II.

Sammendrag

- UiT hadde i 2017 uforandret antall publikasjonspoeng, men økning i antall publikasjoner, forfatterandeler og andel forfatterandeler på nivå 2.
- En svak nedgang i internasjonal sampublisering og utslag av endringer i sammensetningen av forfatterandeler synes å forklare at beregningsmetoden for publiseringsindikatoren ikke medfører vekst i publikasjonspoeng for UiT i 2017.
- UiTs andel av publikasjonspoeng i UH-sektoren går ned fra 8,5 % til 8,2 % i 2017.
- Helsefak og BFE-fak øker i antall publikasjonspoeng og antall publikasjoner i 2017.
- Antall publikasjoner øker ved NT-fak og HSL-fak, selv om antall publikasjonspoeng går noe ned.
- Publikasjonspoeng per UFF-årsverk og per førstestilling går ned for UiT i 2017. Samme tendens finner vi hos fakultetene, unntatt for BFE-fak og Helsefak som har en svak økning.
- Tall i DBH for andel årsverk i førstestillinger som andel av faglige stillinger ekskl. stipendiater viser at UiT ligger lavere enn de øvrige breddeuniversitetene og NMBU. Slike tall bør undersøkes nærmere.

Sak 12-18 Orientering om GDPR-prosjektet

Innledning: Presentasjon av Jan Ketil Petersen

Bakgrunn:

Personvernforordningen (Forordning 2016/679, på engelsk General Data Protection Regulation, forkortet GDPR) er en forordning som skal styrke og harmonisere personvernet ved behandling av personopplysninger i EU. Det omhandler også i noen grad behandling som skjer utenfor EU eller overføring av personopplysninger ut av EU. Forordningen trer i kraft 25. mai 2018, og avløser da personverndirektivet. Endringene i personvernforordningen har betydning for mange ulike systemer, prosesser og rutiner ved UiT, og det er igangsatt et stort prosjekt som tar sikte på å gjøre UiT klar for endringene.

I møtet vil prosjektleder Jan Ketil Petersen orientere om konsekvenser av endringene og for status for selve prosjektet.

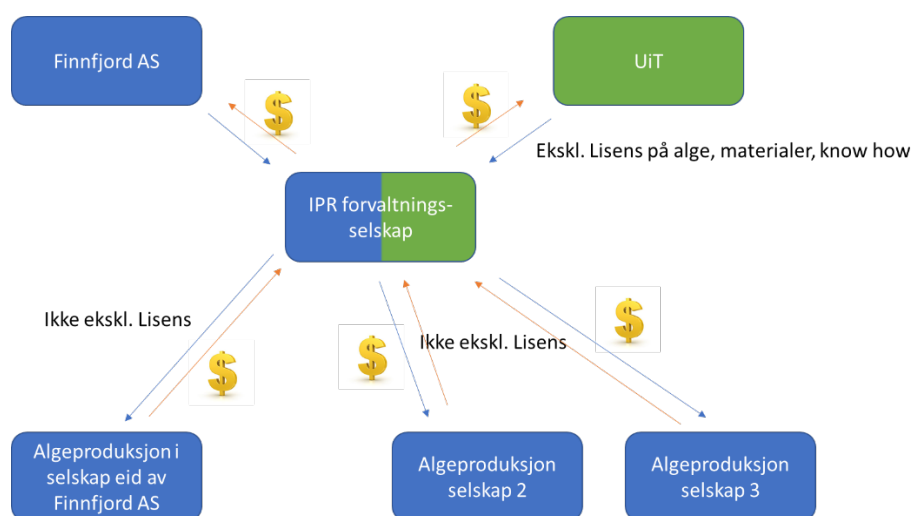
Sak 13-18 Modell for kommersialisering av resultater fra samarbeidet mellom Finnfjord AS og UiT

Innledning: Pål Vegar Storeheier

Bakgrunn:

Karbon inngår i et kretsløp der karbonmolekylene tas opp ved fotosyntese i landplanter og alger i sjøen, og fungerer som karbonlagre. Teknologi- og produktutvikling for CO₂-håndtering er viktig for å få til et grønt skifte. Finnfjord AS er en av Norges største utslippspunkter for CO₂, og har ambisiøse mål for hvordan de skal redusere sitt CO₂-avtrykk gjennom utstrakt bruk av metoder for å binde karbonet. Det er her i første rekke snakk om CCU (Carbon Storage and Usage), der CO₂ omdannes til nyttige sluttprodukter. Ved Finnfjord smelteverk skjer CCU ved hjelp av røykgass og veksteffektive arktiske mikroalger som kan anvendes til produksjon av blant annet biodrivstoff og fiskefor, men også mer høyverdige produkter. UiT har over mange år, samarbeidet tett med Finnfjord AS om hvordan man kan binde karbonet som smelteverket slipper ut i arktiske mikroalger. Metodene for å dyrke og høste algene er under utprøving, og så langt er resultatene svært lovende. Allerede har prosjektet produsert resultater som det er viktig å sikre kommersielt, og det ventes at rekke kommersialiserbare resultater vil produseres i tiden fremover. Det er derfor viktig å etablere en god modell for hvordan resultatene fra samarbeidet med Finnfjord AS skal kommersialiseres.

UiT har som prinsipp at institusjonen skal eie resultatene som fremkommer i forskningsprosjektene som institusjonen deltar i. Dette gjøres blant annet for å sikre bredest mulig anvendelse av resultatene og for at institusjonen skal kunne godtgjøre UiTs forskere som her vil være oppfinnere. Rettighetene til bruk av resultatene lisensieres så ut til aktuelle samarbeidende bedrifter. Der UiT samarbeider med andre institusjoner/bedrifter, som i tilfellet med Finnfjord AS, vil ofte eierskapet til resultatene bli delt mellom de ulike institusjonene. Dette avhenger av hvem som er aktive bidragsyttere, hvem som eier bakgrunnsinformasjonen og eventuelle avtaler om rettighetsdeling. I samarbeidet med Finnfjord AS, vil det trolig både bli rettigheter som eies aleine av en av partene og rettigheter som partene eier sammen.

Fig. 1. Foreslått kommersialiseringsmodell for resultatene fra samarbeidet mellom Finnfjord AS og UiT.

I samtaler med Finnfjord AS, har UiT så langt vurdert at det vil være en fordel om alle rettighetene som er knyttet til algeprosjektet kunne forvaltes helhetlig. Vi planlegger derfor å etablere et selskap som vil forvalte rettighetene på vegne av Finnfjord AS og UiT og som eies 50:50 av samarbeidspartnerne. Dette vil kunne lette håndteringen av rettighetene, bidra til en mer profesjonell forvaltning av disse og gi bedre samhandling med bedrifter som ønsker å benytte resultatene av forskningen. Figur 1 viser den tenkte kommersialiseringsmodellen.

Universitetsstyret har i sak S 07-17 fastsatt mål for UiTs eierskap i aksjeselskaper. Eierskapet i aksjeselskaper skal være av faglig interesse, og det skal styrke UiTs evne til å utføre de oppgavene som UiT ut fra formålet skal drive. Selskapene som UiT har eierskap i skal være opprettet for å ivareta et bestemt formål/oppgave, og de er ment å utfylle UiT på sentrale satsingsområder. På denne måten kan UiTs virksomhet og aksjeselskapene betraktes som en del av en helhetlig organisering som skal bidra til at UiT skal være bedre i stand til å ivareta det samfunnmessige ansvaret og realisere fastsatte sektorpolitiske mål/hovedmål. Det vurderes at etableringen av et selskap som eies i fellesskap med Finnfjord vil tilfredsstillende disse formålene.

Utvidet ledermøte orienteres med dette om disse planene, og det bes om tilbakemelding på eventuelle forbedringer i den tenkte modellen.

Sak 14-18   Nettbasert kurs i ph.d.-veiledning

Innledning: Trine Fosslund

Bakgrunn:

Kursbeskrivelse for nettbasert kurs i forskningsveiledning

Gjelder for vår 2018/ høst 2019

Oppstart og sentrale datoer:

- 2. oktober: Kickoff, Aud 1, kl. 10.00-14.00, med felles lunsj
- Tidlig vårsemesteret: Fakultetsvis veiledningsdag (obligatorisk for alle)
- 18. april: Halvdags webinar (obligatorisk for kursdeltakere)

Målgruppe: tilbys faglige ansatte som veileder ph.d.-studenter (bi- og hovedveiledere). Opplegget er tilpasset både ferske og erfarne veiledere av ph.d. studenter ved Universitetet i Tromsø – Norges arktiske universitet. Krav at man er bi- eller hovedveileder for minimum en phd. student og at veilederforholdet er påbegynt ved kursstart

Fagansvarlig: Førsteamanuensis Trine Fosslund, Result (i samarbeid med lokale kapasiteter på UiT og innleide foredragsholdere)

Ressurser: litteraturliste (lenke), nettressurser i Canvas

Bakgrunn: UiT ønsker å styrke ph.d.-utdanningen blant annet ved å kreve at alle veiledere skal ha kurs i forskningsveiledning for å kvalifisere dem for denne viktige oppgaven. I februar 2017 vedtok Universitetsstyremøtet at alle veiledere ved UiT skal ha formell veilederopplæring, og minimum hvert tiende år skal veiledere gjennomgå oppdateringskurs (se Sak 2/2017). En ny kursmodell for UiTs kurs i forskningsveiledning skal bidra til at ph.d.-studenter har godt kvalifiserte veiledere som er rustet for å møte nye behov. For å møte behovet har Result, i et tett samarbeid med fakultetene, forskningsstrategisk utvalg og Avdeling for forskning og utviklingsarbeid (AFU), utviklet en kursmodell som vil være tilgjengelig høsten 2018.

Beskrivelse av kurset

Kurset gir teoretisk innsikt og praktisk trening i forskningsveiledning. Hensikten med kurset er å øke deltakernes bevissthet om forskningsveiledning som prosess, med vekt på egen rolle som veileder, ph.d.-studentens rolle og samspillet mellom involverte parter. Kurset vektlegger blant annet hvordan etablering av forskningsmiljøer og nettverksbygging på tvers av institusjoner kan styrke den enkelte ph.d.-students lærings- og dannelsesprosess.

I kurset fokuserer vi på de ulike sidene ved det å være forskningsveileder. Det vektlegges teori, forsknings- og erfaringsbasert kunnskap om forskningsveiledning og formelle rammer rundt ph.d.-veiledning. Vi er opptatt av veiledning i ulike faser, og hvordan felleskap, roller og relasjoner spiller inn på studentenes vei gjennom forskerutdanningen. Utfordringer knyttet til studiekulturell bakgrunn, konflikthåndtering og etiske problemstillinger i forskningsveiledningen er andre tematikker som står sentralt. Gjennom utvikling av kunnskap, ferdighet og generell kompetanse i forskningsveiledning skal veilederne kunne bidra til å utvikle framtidens forskertalenter og sentrale samfunnsaktører. Et samfunn i endring krever utviklings- og endringskompetanse hos veileder, som også kan stimulere ph.d. studentenes evne til nytenkning og innovasjon

Læringsmål:

Etter kurset skal deltakerne ha fått en grunnleggende kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse om forskningsveiledning tilknyttet følgende hovedtematikker.

1. Formelle rammer rundt ph.d.-veiledning
2. Teori, forsknings- og erfaringsbasert kunnskap om forskningsveiledning
3. Ulike faser og verdifulle praksiser i veiledningsforløpet
4. Relasjoner, kommunikasjon og konflikthåndtering i forskningsveiledning
5. Studiekultur, studentdiversitet og kollektiver i forskningsveiledningen

For mer informasjon/detaljerte læringsmål, se kursoversikt i Canvas.

Opptak:

1. Fakultetene annonserer, rekrutterer deltakere og sender inn samlet (prioritert liste) innen 15. mai til Result: kari.riddervold@uit.no
2. Listen skal inneholde to kategorier av navn: 1) de som skal følge kursopplegget i regi av Result og 2) «erfarne veiledere» som ønsker et mer individuelt tilrettelagt opplegg (for eksempel i samarbeid med kollegaer i en forskerskole eller andre kollegiale fellesskap).

Erfarne veiledere regnes som de som har bred erfaring innen forskningsveiledning og har vært hovedveileder for minst to-tre ph.d. studenter og har gjennomført veiledningen med tilfredsstillende resultat (tid, kvalitet, andre nasjonale og internasjonale krav innen det aktuelle fagfelt).

Arbeidsformer

I det mer strukturerte opplegget i Canvas vil det bli brukt varierte arbeidsformer i undervisninga, som arbeid med ordinære og interaktive forelesninger, øvinger (tilrettelagt både for individuell og gruppevis jobbing) og skriftlige oppgaver (arbeidskrav). Det gis tilbud om veiledning i form av webinarer og seminar. Det er ønskelig at deltakerne skal jobbe sammen om arbeidet med innholdet i kurset i tillegg til den obligatoriske kollegaveiledningen. Undervisningen er fleksibel, så det langt på vei opp til den enkelte å jobbe med de ulike innholdskomponentene. Det er også mulig å jobbe med læringsstoffet helt på egen hånd. Refleksjon over teori og praksis er sentralt i utviklinga av en profesjonell veilederkompetanse.

Obligatoriske arbeidskrav

- Kursdeltakere: Forarbeid, obligatorisk frammøte på Kick off, veiledningsdag og kollegaveiledning, innlevering av refleksjonsnotat
- Erfarne veiledere: Kollegaveiledning og refleksjonsnotat

Refleksjonsnotatet (og arbeidskravene) skal knyttes til fagovergrepene slik disse fremkommer i de mer spesifiserte læringsmålene

Nærmere retningslinjer vil være klare til semesterstart.

Vurdering

Et refleksjonsnotat, omfang 7-10 sider (se eget notat for instruksjer*). Godkjennes av Result i samarbeid med oppnevnt fagperson på det aktuelle fakultetet man jobber. Vurderes som bestått/ ikke bestått.

Informasjon til fakultetene

Etter møtet i forskningsstrategisk utvalg er tanken av fakultetene kan begynne sin rekrutteringsprosess. Det vil gå ut en mail til fakultetsledelsen i etterkant av møtet som kan brukes i rekrutteringsarbeidet.

Førsteutkast til mail:

UiTs strategi «Drivkraft i Nord» viser til at institusjonen skal være internasjonalt konkurransedyktig på forskning og utdanning. Målet for ph.d.-utdanningen er å tilby en utdanning som holder høy internasjonal kvalitet og relevans. I februar 2017 vedtok Universitetsstyremøtet at alle veiledere ved UiT skal ha formell veilederopplæring innen 2020, og minimum hvert tiende år skal veiledere gjennomgå oppdateringskurs (se Sak 2/2017). Vi på XX fakultetet vil følge opp dette vedtaket med å sikre at våre veiledere tar et slikt kurs, med en ambisjon om at vi skal bli så god som vi kan på dette viktige området. Det utvikles i disse dager et nettbasert kurstilbud ved Result, som har to ulike målgrupper: a) 1) de som skal følge kursopplegget i regi av Result, og 2) «erfarne veiledere» som ønsker et mer individuelt tilrettelagt opplegg, se **kursbeskrivelse**. Fullversjonen, hvor man blant annet får en tettere oppfølging og møte med andre (a) har et begrenset antall plasser i det første pilotåret. For begge mål grupper er det et krav om å inngå i *kollegaveiledningspar* (to personer på tvers av fag som følger hverandres veiledning etter et strukturert opplegg), bidra på en årlig *veiledningsdag* (ment som møteplass for alle fakultetets veiledere og kursdeltakere), samt levere inn *arbeidskrav* i slutten av kurset.

I og med at universitetsstyret ønsker at alle skal ha et kurs i forskningsveiledning innen de tre neste årene vil vi ha tilbakemelding fra deg om du vil følge modell a eller b, og hvilket år du kunne tenke deg at dette skulle gjennomføres (høsten 2018- vår 2019, Høst 2019-vår 2020 eller høst 2020-vår 2021). Nettressursene i kurset blir tilgjengelig i slutten av september/ begynnelsen av oktober. For de som tas opp høsten 2018 vil det komme nærmere detaljer om dette. Meld inn hva dine ønsker er til (den på fakultetet som skal ha oversikten@uit.no innen 25. mai 2018. Du vil få tilbakemelding i slutten av mai om du får plass

Med vennlig hilsen ledelsen ved det XXXX fakultet

Xx	xx	xx
Dekan	x leder	x leder

Fremgangsmåte i rekrutteringsarbeidet (internt bruk):

Siden UiT ønsker å styrke ph.d.-utdanningen og krever at alle ph.d.-veiledere skal ha kurs i forskningsveiledning for å kvalifisere dem for denne viktige oppgaven, er det svært viktig hvordan dere som ledere motiverer og legger dette frem i egne fagmiljø. Dersom man skal lykkes å nå målene om at alle/ så mange som mulig av veilederne ved UiT skal ha gjennomgått veilederopplæring innen 2020 må det en mobilisering til.

Selv om utviklingen av den nye kursmodellen har skjedd i tett samarbeid med fakultetene, forskningsstrategisk utvalg og Avdeling for forskning og utviklingsarbeid (AFU) har vi sett oss nødt til å ha et begrenset opptak det første året denne modellen prøves ut. Vi har derfor besluttet å ha et tak på 40 som følger kurset med noe tettere oppfølging (kategori a under), men at vi åpner for lokale initiativ og kollektiver som vil følge kursopplegget mer fritt (gruppe b må likevel levere samme endelig innlevering som i kategori a, gjennomføre krav til kollegaveiledning og bidrag på veilederdag.

Vi foreslår at fakultetene sender ut ovenfor nevnte mail så snart som mulig og setter en kontaktperson på hvert fakultet som sender inn antall deltakere til Result innen 15. mai:

1. Fakultetene annonserer, rekrutterer deltakere og sender inn samlet (prioritert liste) innen 25. mai til Result: kari.riddervold@uit.no
2. Listen skal inneholde to kategorier av navn: a) de som skal følge kursopplegget i regi av Result⁴ og b) «erfarne veiledere» som ønsker et mer individuelt tilrettelagt opplegg (for eksempel i samarbeid med kollegaer i en forskerskole eller andre kollegiale fellesskap)⁵.

I utgangspunktet ønsker vi, i pilotåret, å prioritere de som er særlig motivert i kategori a. Vi ønsker at kursdeltakerne skal være en mix mellom ferske og erfarne veiledere. Selv om fakultetene skal prioritere, og fordelingen av plasser vil justeres ut fra en fordelingsnøkkel og særskilte behov, ønsker vi at dere sender inn en samlet oversikt over hvor mange som har vist interesse for a og b, så vi får et inntrykk av hvordan rekrutteringsarbeidet har foregått/ hva behovet er (og at vi tidlig kan begynne å tenke inn eventuelle justeringer).

Erfarne veiledere

Erfarne veiledere regnes som de som har bred erfaring innen forskningsveiledning og har vært hovedveileder for minst to-tre ph.d. studenter og har gjennomført veiledningen med tilfredsstillende resultat (tid, kvalitet, andre nasjonale og internasjonale krav innen det aktuelle fagfelt, opp til fakultetet selv å avgjøre). Begrunnelsen for at rekrutteringen skjer av fakultetene/ forskerskolene selv er at det er viktig at det er forankret lokalt og at vi lar det være opp til de som *vet* å ta en avgjørelse/ prioritere hvem som skal ta kurs (a) og hvem som skal knyttes til lokale initiativ og eller jobbe mer selvstendig. Siden vi har lagt opp til en mer fleksibel tilnærming, vil det være mulig for f.eks. veiledere som er tilknyttet en forskerskole å velge «minimumsvarianten» (b) og legge opp til samarbeid innad i forskerskolen. Så lenge de leverer det de skal til oss (minimumskravene er fast, men litt forskjellig for de som følger kursopplegget (a) og de som har en fleksibel tilknytning (b)). Vi gir et tilbud til veiledning underveis, men vurderer i prinsippet bare sluttproduktet for de som tas opp i kategori b (men er tilgjengelig for støtte og oppfølging underveis). Ut over dette er jeg tilstede på den fakultær veilederdagen, da jeg også har lyst å følge dette opp mer systematisk.

Fakultær veiledningsdag

Mange etterspør muligheter for samtale og diskusjoner om aktuelle tema innen forskningsveiledning og ønsker seg en møteplass. Forskningsveiledningen er fortsatt svært privatisert i mange miljøer og det er behov for å etablere møteplasser. Dette er noen av begrunnelsene for at både de som er med på kurs (a) og de som følger et løp utenfor kurset (b) har spesifikke roller på den fakultetsvise veileder dagen. Tanken er at som følger kurset skal legge frem for de erfarne veilederne i siste del av denne kursdagen, hvor målet er en diskusjon som er ment å utvikle den enkelte videre. Kursdeltakerne skal legge frem dilemmaer de står i eller forhold de er spesielt opptatt av, de erfarne veilederne får øvelse i å veilede disse i dette kollektivet. Vi bidrar dermed til å innfri læringsmålene i kurset samtidig som vi får skapt en årlig arena hvor veiledere med hvert fakultet møtes. Det er også ønskelig at dersom det skjer andre initiativ på fakultetet som retter seg mot forskningsveiledning, så skal så mange som mulig inviteres inn. Det er også ønskelig med et samarbeid mellom initiativene som tas for hele fakultetet og andre eventuelle kollektiver som jobber med veiledning av ph.d. studenter (eks. forskerskolene, instituttinitiativ). Selv om initiativene vil variere fra år til år, vil vi at en årlig veiledningsdag for hele fakultetet skal permanentiseres (arrangeres hvert år) og at man samarbeider på fakultetet for å få faginnholdet så spisset mot behovene til fakultetets ph.d. veiledere som mulig (er ment å utfylle tilbudet som gis via nettressursene).

Veilederdagen er tenkt å følge en tredelt struktur; 1) Tematikk som er relevant for veiledere/ det fakultetets ledelse oppfatter er viktig å ta opp om forskningsveiledning – rettet mot alle veiledere (innleid foreleser, foredrag fra en ved UiT etc, innspill fra fakultetsledelsen etc). 2) Diskusjonsøkt (veilederne får diskutert med hverandre, 3) Økt kun for kursdeltakerne (a), hvor de holder et fremlegg

⁴ Første gang kurset kjøres vil kun 40 tas opp (fordeles mellom fakultet for å følge kursopplegget).

⁵ Denne organiseringen skjer i et tettere samarbeid med fakultetet og forskerskolene, så her kan fakultetene selv prioritere ut fra motivasjon, satsning og kapasitet. Denne gruppen har samme læringsmål og krav til innlevering.

for de erfarne veilederne (b) og får respons. Hensikten er å få i gang en diskusjon, identifisere dilemma og få innspill fra hverandre. Del 1 og 2 før felles lunsj, del 3 etter felles lunsj.

Kollegaveiledning

Vi legger opp til at deltakere både i kategori a) og b) skal samarbeide med andre i kollegaveiledningspar. Det er ønskelig at de to som skal samarbeide og følge hverandres veiledning to ganger er fra ulike fagmiljø. Grunnen til dette er at det er viktig at det er noen man kan fortelle helt åpent hvilke utfordringer man har til (må ikke stå i et nært kollegial relasjon eller konkurranseforhold etc). Den andre hovedbegrunnelsen er at man skal få innsikt i andre «veiledningskulturer» (ut fra en tanke om at man også lærer mye om seg selv som veileder i møtet med et annet fagmiljø). Man kommer litt ut fra det kjente og vante og får innspill fra en litt annen vinkel (ut fra responsen som bestilles på forhånd). Kollegaveiledningsjobbingen følger en oppsatt struktur, hvor hensikten er at en skal utvikle seg som veileder over tid.

Vurdering

Deltakere i kategori a og b skal ut over å bidra på veilederdagen på eget fakultet og inngå i et kollegasamarbeid også levere ett refleksjonsnotat., med omfang på 7-10 sider (se instruksjer*). Godkjennes av Result i samarbeid med vurderer oppnevnt på det aktuelle fakultetet man jobber. Vurderes som bestått/ ikke bestått

***Tekstens komponenter:**

Del I: Innledning hvor dere diskuterer veiledning med utgangspunkt i teori; denne delen er en «teoretisk overbygning», som viser til sentrale teoretiske prinsipper for forskningsveiledning som du vil følge i din utvikling som forskningsveileder

Del II: Lag en kommentert plan for veiledning av et helt ph.d-forløp. Ta utgangspunkt i opptaksavtalen for ph.d-studenter, del B om faglig veiledning i følgende dokument: https://uit.no/ansatte/organisasjon/artikkel?p_document_id=199671&p_dimension_id=88199&p_menu=42428 . Med utgangspunkt i del B i avtalen, lages en kommentert plan, som skal inneholde noe om formelle sider ulike faser i veiledningsforløpet, tidsnormeringen for veiledning (fordelt mellom involverte parter), sentrale prinsipper for veiledning og strukturering av kontakt, oppfølging og skriveveiledning. Planen skal også si noe om verdifulle praksiser og idealer for kommunikasjon og fellesskap.

Del III Den tredje delen skal dokumentere to gjensidige kollegaobservasjoner som har tre hovedelementer. Se instruksjoner [her](#)

Oppstart og sentrale datoer:

- Liste (etter 1 til to purringer internt?) sender til Result innen 28. mai: Oversendelse av prioriterte lister til Result (hvor navn innen kategori a og b inngår). Informasjon om arbeidskrav har deltakerne fått på forhånd.
- 25. august: Siste frist innlevering forarbeid
- 20. september, endelig opptak og åpning av Canvas for kull 2018.
- 2. oktober: Kickoff, Aud 1, kl. 10.00-14.00, med felles lunsj
- Uke 6: Fakultetsvis veiledningsdag (obligatorisk for alle)
- 18. april: Halvdags webinar (obligatorisk for kursdeltakere)

Evaluering

Kurset evalueres ved kursslutt og resultatene legges frem for forskningsstrategisk utvalg. Ut fra erfaringene vi gjør første året, med hensyn til kapasitet, nettressurser og opplegg justeres opplegget.

Result vil gjerne ha svar på om planene må justeres:

- Er det utfordringer/ hindringer man må ta hensyn til?

- Hvordan motivere og legge dette frem i egne fagmiljøer?
- Er det noe som er uklart/ ting som er viktig å få med i informasjonen som går ut?

Sak 15-18   Evalueringen av SFI ordningen

Innledning: Kenneth Ruud

Bakgrunn:

Norges forskningsråd har nylig fått evaluert SFI-ordningen for å se om ordningen har oppfylt de opprinnelige målene og for å få innspill til Forskningsrådet om hvordan ordningen bør tilpasses de endringer i samfunn, næringsliv og i forskningen som har skjedd i siden ordningen ble opprettet. Evalueringen er gjennomført av DAMVAD Analytics i samarbeid med RAND Europe og University of Cambridge. Arbeidet er basert på analyse av kvantitative data, intervjuer, spørreskjemaer, dokumentstudier og bibliometri, i tillegg til workshops med deltakere fra bedrifter, forsknings- og næringsorganisasjoner, departementer og Forskningsrådet.

Lenke til evalueringen finnes her: https://www.forskningsradet.no/prognett-sfi/Nyheter/Samarbeid_mellom_forskningsinstitusjoner_og_bedrifter_fungerer_og_ma_videre/1254034037980/p1224067021169

Sak 16-18   Eventuelt